Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

1945 оной мартын
23
ПЯТНИЦА
№ 56 (4692)
Сэн 20 мүн.

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй ОБКОМОЙ ба УЛАН-УДЫН ГК-гэй болон БМАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН

Верховно Главнокомандалагшын ПРИКАЗ

3-дахи Белорусска фронтын сэрэгүүдые командалагша Советскэ Союзай Маршал ВАСИЛЕВСКИДЭ
Фронтын штабай начальник Генерал-полковник ПОКРОВСКИДО

3-дахи БЕЛОРУССКА фронтын сэрэгүүд Зүүн-Пруссида немецүүдэй бүлэглэлые үгы хэхэ байлдаануудые үргэлжэлүүлжэ, мүнөөдэр, мартын 20-до, Фриш Гаф тохойн эрьедэ немецүүдэй хамгаалгын газарай хүсэтэ түшэг тулгууриин пункт болохо БРАУНСБЕРГ городые эзэлэн абаба.

БРАУНСБЕРГ городые эзэлэн абахын түлөө болоһон байлдаануудта генерал-лейтенант ГУСЕВ, генерал-полковник ГОРБАТОВ, генерал-лейтенант ГЛЕБОВ, генерал-лейтенант ИВАШЕЧКИН, генерал-лейтенант ФОКАНОВ, генерал-майор ГАРЦЕВ, генерал-лейтенант УРБАНОВИЧ, генерал-майор НИКИТИН, генерал-лейтенант КУЗНЕЦОВ, генерал-майор БУЛАТОВ, генерал-майор ...ЯКИН, генерал-майор КОНОВАЛОВ, генерал-майор МИХАЛИ...Н, генерал-майор ВЕРЕВКИН, полковник ПОГРЕБНЯК, полковник ПАШКОВ, полковник ГРИГОРЬЯН, полковник ГРЕБНЕВ, полковник ГРЕКОВ, полковник ВЯЗНИКОВЦЕВ, полковник МЕРЛИН ...полковник ТЕЛКОВ, полковник КРИВЕНЦОВ, полковник РОМА...НКО гэгшэдэй сэрэгүүд; артиллериин генерал-лейтенант ТИМО...ВИЧ, артиллериин генерал-майор ВЛАДИМИРОВ, артиллериин генерал-майор КОРОЧКИН, артиллериин генерал-майор ГАНЖЬЕ, полковник ДЕРГАЧ, полковник КАНДИДАТОВ, полковник МЕРЛИН гэгшэдэй артиллеристнүүд; танкова сэрэгүүдэй генерал-майор ...ОВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор САХНО, полковник ...РИН, полковник РИШИН, полковник КОЗИКОВ гэгшэдэй ...истнүүд; авиациин генерал-полковник ХРЮКИН, авиациин генерал-майор ШЕВЧЕНКО, авиациин генерал-майор НЕЧИПОРЕН...полковник ХАТМИНСКИЙ, полковник ЧУЧЕВ, подполковник ...НЕВ гэгшэдэй лётчигууд; инженернэ сэрэгүүдэй генерал-майор ЖИЛИН, полковник ИСУПОВ гэгшэдэй сапёрнууд; хэлхээ-холбооной сэрэгүүдэй генерал-майор МАМОТКО, хэлхээ-холбооной сэрэгүүдэй генерал-майор МИШИН гэгшэдэй хэлхээ-холбоошод шалгаржа гараба.

Иигэжэ туйлаһан илалтые тэмдэглэхын түлөө БРАУНСБЕРГ городые эзэлэн абахын түлөө болоһон байлдаануудта үлэмжэ ехээр шалгарһан соединенинүүд ба частьнуудые орденуудаар шагнагдахаар табиха.

Мүнөөдэр, мартын 20-до, 21 часта манай Эхэ ороной столица МОСКВА болбол БРАУНСБЕРГ городые эзэлэн абаһан 3-дахи Белорусска фронтын шэн габьяата сэрэгүүдтэ зуун хорин дүрбэн ехэ буугаар арбан хоёр дахин артиллериин буудалга хэжэ Эхэ оронойнгоо үмэнэһөө салют-мэндэ хүргэхэ байна.

Онсо һайн дайшалхы ябуулгануудые хэһэнэй тулада БРАУНСБЕРГЫЕ эзэлэн абахын түлөө болоһон байлдаануудта хабаадалсаһан Таанарай хүтэлжэ байгаа сэрэгүүдтэ БАЯСХАЛАН ХҮРГЭНЭБ.

Манай Эхэ ороной эрхэ сүлөө болон бэеэ даанхай байхын түлөө байлдаануудта ами бэеэ үгэһэн геройнүүд хэтэ мүнхэдөө алдаршаг!

Немецкэ булимтарагшад үхэжэ тонилог!

Верховно Главнокомандалагша Советскэ Союзай Маршал И. СТАЛИН.

1945 оной мартын 20. № 303

Верховно Главнокомандалагшын ПРИКАЗ

1-дэхи Белорусска фронтын сэрэгүүдые командалагша Советскэ Союзай Маршал ЖУКОВТА
Фронтын штабай начальник Генерал-полковник МАЛИНИНДА

1-дэхи БЕЛОРУССКА фронтын сэрэгүүд хатуу шанга байлдаануудые хэһэнэйнгээ эсэстэ мүнөөдэр, мартын 20-до, ШТЕТТИНһээ зүүгээр ОДЕР мүрэнэй баруун эрьедэхи немецүүдэй ехээр бүхэжүүлмэл плацдармые усадхажа, АЛЬТДАММ гэдэг городые эзэлэн абаба.

АЛЬТДАММ городые эзэлэн абахын түлөө болоһон байлдаануудта генерал-полковник БЕЛОВ, генерал-лейтенант ПЕРХОРОВИЧ, генерал-лейтенант ПУЛКО-ДМИТРИЕВ, генерал-лейтенант ЛУКЬЯНЧЕНКО, генерал-лейтенант ХАЛЮЗИН, генерал-майор СИЯЗОВ, генерал-майор ВЕРЖБИЦКИЙ, генерал-майор ПОЗНЯК, генерал-майор АНДРЕЕВ, полковник МАЛЬКОВ, генерал-майор ГОРИШНИЙ, полковник АНДОНЬЕВ, генерал-майор ВЛАДИМИРОВ, полковник МОЩАЛКОВ, полковник СЕЛЮКОВ, полковник ЕРЕГИН, генерал-майор МАКАРОВ, полковник МАСЛОВ, полковник ГОРШЕНИН, полковник МУЗЫКИН, полковник ПАВЛОВСКИЙ, генерал-майор ЧЕРНОВ, полковник ГЕРВАСИЕВ, полковник ВЫДРИГАН, генерал-майор ЗАИКИН гэгшэдэй сэрэгүүд; артиллериин генерал-полковник КАЗАКОВ, артиллериин генерал-майор ЕГОРОВ, артиллериин генерал-лейтенант ГОДИН, артиллериин генерал-майор ПЛАСКОВ, артиллериин генерал-лейтенант ИГНАТОВ, артиллериин генерал-майор РОЖАНОВИЧ, полковник ЗЕРНОВ, артиллериин генерал-майор ЗРАЖЕВСКИЙ, артиллериин генерал-майор СНЕГУРОВ, полковник АНТАЛОВ, артиллериин генерал-майор НЕСТЕРОВИЧ, полковник ЗНАЧЕНКО, полковник ФРЕМЕНКО, полковник ПОКАМОРЕНКО полковник ЖИГАРЕВ, полковник НЕБОЖЕНКО, полковник ТРЕХОВ, полковник КОПЕЛЕВ, артиллериин генерал-майор БОГДАШЕВСКИЙ, артиллериин генерал-майор ЯЯСКИЙ полковник КОЛОКОЛОВ, полковник КАРПАЧЕВ гэгшэдэй артиллеристнүүд; танкова сэрэгүүдэй генерал-полковник БОГДАНОВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант РАДЗИЕВСКИЙ, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор ИВАНОВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор КРЕТОВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор ТЕЛЯКОВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор ВЕДЕНЕЕВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант КРИВОШЕЙН, танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант КИРИЧЕНКО, полковник АБРАМОВ, полковник ХОМАН, подполковник МАКАРОВ, полковник КОПЫЛОВ, полковник ФЕДОРОВ, полковник ПОТАПОВ, полковник ШАМАРДИН, полковник ЕРШЕВ, генерал-майор БАБАЯН, подполковник ВАЙНРУБ, полковник КУЗНЕЦОВ, подполковник СЕКУНДА, полковник БАРАНЮК, полковник ШЕМАКИН, полковник ЕРЕМЕЕВ, полковник МИТРОШЕНКО, майор БУГАЕНКО, подполковник ШАРГОРОДСКИЙ, подполковник КАРАЩУК, подполковник РУМЯНЦЕВ, подполковник БЕЛОБОРОДОВ, полковник МОХРЯКОВ, подполковник КОРОСТИЙ, подполковник БАКЛУШИН гэгшэдэй танкистнүүд; авиациин генерал-майор ТАТАНАШВИЛИ, полковник ДАЛИДЗЕ, подполковник НАКОНЕЧКОВ, полковник ИСАЕВ, полковник КАРЯГИН, полковник ОРЛОВ, полковник РАССКАЗОВ гэгшэдэй лётчигууд; инженернэ сэрэгүүдэй генерал-майор КОМАРОВ, подполковник КОВАЛЕВ, инженернэ сэрэгүүдэй генерал-майор ИОФФЕ, подполковник ВАНЯКИН, полковник КИСЕЛЕВ гэгшэдэй сапёрнууд; хэлхээ-холбооной сэрэгүүдэй генерал-майор ЛИТВИНЕНКО, полковник СОЛОВЬЕВ, полковник СМОЛИЙ, подполковник МАСЛОВ, полковник БЕЛЕНКО, подполковник МЯГКОВ, майор ХОТЬКО, майор КОРСУН гэгшэдэй хэлхээ-холбоошод шалгаржа гараба.

Иигэжэ туйлаһан илалтые тэмдэглэхын тулада АЛЬТДАММ городые эзэлэн абахын түлөө болоһон байлдаануудта үлэмжэ, ехээр шалгарһан соединенинүүд болон частьнуудые орденуудаар шагнагдахаар табиха.

Мүнөөдэр, мартын 20-до, 22 часта манай Эхэ ороной столица МОСКВА болбол АЛЬТДАММ городые эзэлэн абаһан 1-дэхи Белорусска фронтын шэн габьяата сэрэгүүдтэ зуун хорин дүрбэн ехэ буугаар арбан хоёр дахин артиллериин буудалга хэжэ Эхэ оронойнгоо үмэнэһөө салют-мэндэ хүргэхэ байна.

Онсо һайн дайшалхы ябуулгануудые хэһэнэй тулада АЛЬТДАММЫЕ эзэлэн абахын түлөө болоһон байлдаануудта хабаадалсаһан Таанарай хүтэлжэ байгаа сэрэгүүдтэ БАЯСХАЛАН ХҮРГЭНЭБ.

Манай Эхэ ороной эрхэ сүлөө болон бэеэ даанхай байхын түлөө байлдаануудта ами бэеэ үгэһэн геройнүүд хэтэ мүнхэдөө алдаршаг!

Немецкэ булимтарагшад үхэжэ тонилог!

Верховно Главнокомандалагша Советскэ Союзай Маршал И. СТАЛИН

1945 оной мартын 20. № 304.

НЭГЭДЭХИ БЕЛОРУССКА ФРОНТ. Улаан Армяар сүлөөлэгдэһэн ПОЗНАНЬ городой центральна үйлсануудай нэгэниинь. Б. ПУШКИНАЙ фото (ТАСС-эй фотохронико).

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. И. Калинин Чехословацка республикын президент господин Эд. Бенештэй уулзаба

Мартын 19-дэ Кремльдэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. И. Калинин болон Чехословацка Республикын Президент господин Э. Бенештэй уулзаба.

Уулзалга дээрэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо Н. М. Шверник, СССР-эй Гадаада Хэрэгүүдэй Арадай Комиссарай Орлогшо А. Я. Вышинский болон СССР-тэ Чехословакиин Посол господин Зд. Фирлингер байлсабад.

И. В. Сталин господин Эд. Бенеш болон господин Я. Шрамек гэгшэдтэй хөөрэлдэбэ

Мартын 19-дэ СССР-эй Арадай Комиссарнарай Соведэй Түрүүлэгшэ И. В. Сталин болбол Чехословацка Республикын Президент господин Эд. Бенеш ба Чехословацка Республикын Премьер-Министр Я. Шрамек гэгшэдтэй хөөрэлдэбэ.

Хөөрэлдөөндэ СССР-эй Гадаада Хэрэгүүдэй Арадай Комиссар В. М. Молотов болон СССР-тэхи Чехословацка Республикын Посол господин Зд. Фирлингер байлсабад.

Советскэ Информбюроһоо

Мартын 20-ой оперативна мэдээнһээ

3-дахи БЕЛОРУССКА фронтын сэрэгүүд Зүүн Пруссида немецүүдэй бүлэглэлые усадхаха байлдаануудые үргэлжэлүүлжэ, мартын 20-до ФРИШ ГАФ тохойн эрьедэ немецүүдэй хамгаалгын газарай хүсэтэ түшэг түлгүүрийн пункт болохо БРАУНСБЕРГ городые эзэлэн абаад, мүн тэрэшэлэн 40 гаран ондоо һуурин газарнуудые, тэдэнэй тоодо ФЕДЛЕРАУ, ВЕССЛИНЕН, НОРДОММЕН, РАУШНИК, ТОМСДОРФ, ВЕРТМЕН, ХАММЕРСДОРФ, НОЙ-ПАССАРГЕ гэдэг һуурин газарнуудые эзэлбэ. Мартын 19-дэ ба 20-до энэ райондо болоһон байлдаануудта тус фронтын сэрэгүүд 4.000 гаран немецкэ солдат болон офицернүүдые плендэ абаһан ба 300 гаран ехэ буунуудые буляаһан байна.

1-дэхи Белорусскэ фронтын сэрэгүүд хатуу шанга байлдаануудай эсэстэ, мартын 20-до, АЛЬТДАММ городые эзэлэн абаад, ШТЕТТИНһЭЭ зүүгээр ОДЕР мүрэнэй баруун эрьедэхи немецүүдэй ехээр бэхэжүүлһэн плацдармые усадхаба.

Фронтын ондоо участогууд дээрэ нютагай удхашанартай байлдаанууд ба тагнуулшадай бэдэрэлгэнүүд болобо.

Мартын 19-дэ бүхы фронтнууд дээрэ 115 немецкэ танк болон ехэ буунууд гэмтээгдэһэн ба үгы хэгдэһэн байна. Агаарта болоһон байлдаануудта ба зенитнэ артиллериин буудалгаар дайсанай 116 самолёт унагаагдаба.

Мартын 21-эй оперативна мэдээн

Мартын 21-эй туршада КЕНИГСБЕРГһЭЭ баруун-урдуур 3-дахи БЕЛОРУССКА фронтын сэрэгүүд немецүүдэй зүүн-прусска бүлэгые үгы хэхэ байлдаануудые үргэлжэлүүлжэ, ФРИШ ГАФ тохойн эрье тээшэ дабшажа, БОЛЬБИТТЕН, ШТУТЕНЕН, НЕВЕККЕН, ГРУНАУ, РАДАУ, АЛЬТ-ПАССАРГЕ гэдэг һуурин газарнуудые эзэлбэ. Нэмэлтэ мэдээнэй ёһоор, тус фронтын сэрэгүүд БРАУНСБЕРГ городой түлөө болоһон байлдаануудта иимэ трофейнүүдые буляан абаһан байна гэбэл: 204 танк, 25 хуягта транспортёр, 109 миномёт, 204 пулемёт, 1050 автомашина, 5 паровоз, 633 түмэрзамай вагон, сэрэгэй эдэб зөөритэй 17 склад болоно.

ДАНЦИГСКА зүгтэ манай сэрэгүүд добтолгото байлдаануудые хэһэнэйнгээ эсэстэ МЮЛЬБАНЦ, КОЛИНГ, КЛАДАУ, ИЕТАУ, ЗААЛАУ, КЛАЙН—БЕЛЬКАУ, НИДЕР—ПРАНГЕНАУ, БИССАУ, ГРОСС-КАТЦ гэдэг һуурин газарнуудые эзэлбэ. Мартын 20-до энэ райондо болоһон байлдаануудта манай сэрэгүүд 600 гаран немецкэ солдат ба офицернүүдые плендэ абаба.

БРЕСЛАУГАЙ оршондо дайсанай город сөө курээлэгдэһэн бүлэглэлые үгы хэхэ байлдаанууд үргэлжэлбэ.

Мартын 20-до бүхы фронтнууд дээрэ 176 немецкэ танк гэмтээгдэһэн ба үгы хэгдэһэн байна. Агаарта болоһон байлдаануудта ба зенитнэ артиллериин буудалгаар дайсанай 69 самолёт унагаагдаба.

Манай авиаци Венгридэ Веспрем гэдэг түмэрзамай узелда добтолбо

Мартын 20-ой һүни манай хүндэ бомбардировщигууд Венгридэ ВЕСПРЕМ гэдэг түмэрзамай узелда сохилто хэбэ. Бомбодолго хэһэнэй эсэстэ тус узелай газар дээрэ тэһэрэлгэнүүдтэй түймэрнүүд болоо.

Улаантугта Балтийска флодой авиациин ябуулга

Мартын 19-дэ Улаантугта Балтийска флодой авиаци болбол ПИЛЛАУ портдо тус-тустаа 5 мянгаһаа 6 мянга хүртэр тонно уһа түрихэ хэмжээтэй гурбан немецкэ транспорт, БОРНХОЛЬМ аралай оршондо тус-тустаа 10 мянгаһаа 12 мянга хүртэр тонно уһа түряхэ хэмжээтэй хоёр немецкэ транспорт ба дайсанай харуулай 1 корабль шэнтээбэ.

* * *

◆ Кенигсбергһээ баруун-урдуур 3-дахи Белорусска фронтын сэрэгүүд дайсанай сэрэгүүдэй зүүн прусска бүлэгые үгы хэхэ байлдаануудые үргэлжэлүүлбэ. Хабарай һайрам уһа болон хура бороо дайшалхы ябуулгануудта ехээр һаад хэнэ. Тиигэбэшье добтолжо ябаһан советскэ частьнууд зоримгойгоор урагшаа дабшажа, дайсанай эсэргүүсэлтын узелнуудые үгы хэнэ. Фриш Гаф тохойн нарихан зурууд газарта хашагдажа бута сохигдоһон немецкэ соединенинүүдэй үлэгдэлнүүд галзуу шанга эсэргүүсэлтэнүүдые үзүүлнэ. Болобиттен гэдэг һуурин газарай оршондо танк ба самоходно ехэ буунуудаар дэмжэгдэһэн немецкэ ябган сэрэгүүд нэгэ хэды контратакануудые хэбэ. Манай подразделенинүүд дайсанай контратакануудые сухарюулан сохижо урагшаа дабшаад, Вольбиттениие эзэлбэ. Илангаяа Хайлигенбайль городой оршондо үсэд шанга байлдаанууд болоно байна. Дайсан энэдэ танкнууд, самоходно ехэ буунууд болон полевой артиллери суглуулаад, тус городто урда талаһаань орохо замуудые эрид шангаар хамгаална. Ванау мүрэниие зүбшэн, хойто зүг тээшэ добтолжо ябаһан советскэ частьнууд немецүүдэй эсэргүүсэлтые нуга даража, ехээр бүхэжүүлмэл позицинуудые эзэлэн абаа. Хайлигенбайль городые урда талаһаань халхалжа байһан Иарфт мүрэн дээгүүр гараха хүүргын түлөө үсэд шанга байлдаанууд болоно. Энээнтэй нэгэн хамта манай частьнууд Грунау ба Радау гэдэг ехээр бүхэжүүлмэл түшэг түлгүүриин пунктнуудһаа немецүүдые хобхо сохёод, Браунсберг—Хайлигенбайль гэдэг түмэр харгыда хүрэбэ. Түмэр харгын дэргэдэ байгуулагдаһан бүхэжүүлгэнүүдтэ түшэглэжэ, гитлеровецүүд советскэ частиие тус рубежэдэ тогтоохые һэдэнэ. Манай ябган сэрэгшэд эрмэлзэлгэтэ атакаараа хэдэ хэдэн участогуудта немецүүдэй хамгаалгын газарые һэтэ сохёо. Фриш Гаф тохойн эрьеые зүүн зүг тээшэ зүбшэн добтолжо ябаһан тус фронтын сэрэгүүд Пассарге мүрэниие тэрэнэй адагта таталан гараад, эрье шадарай Альт-Пассарге гэдэг һуурин газарые эзэлбэ. Дайсанай гаргатай байһан портнууд болон пристаньнуудые манай артиллери үдэр һүнигүй буудана. Нэгэ үдэр болоһон байлдаануудта 4.000 гаран немецкэ солдат болон офицернүүд хюдагдаһан, дайсанай 26 танк ба 60 ехэ буу үгы хэгдэһэн байна. Манай сэрэгүүдээр олон тоото трофейнүүд буляагдаһан ба хүнүүд плендэ абтаһан байна.

◆ Данцигска зүгтэ манай сэрэгүүд добтолгото байлдаануудые хэбэ. Данцигһаа баруун-урдуур советскэ частьнууд дайсанай траншейнүүдэй хоёр линиие һэтэ сохёод Данцигһаа 10 километртэ байһан Клайн-Белькау гэдэг һуурин газарые эзэлбэ. Гросс-Катц гэдэг томо һууриин газарай оршондо хатуу шанга байлдаанууд болобо. Тус оршондо дайсан хадаа хүсэтэ бүхэжүүлгэнүүдтэй байгаа. Сэрэгэй корабльнууд ба хуягта поезднуудһаа буудалгын туһаламжа абажа, гитлеровецүүд галзуу шанга эсэргүүсэлтэ үзүүлбэ. Манай ябган сэрэгшэд, танкистнууд ба артиллеристнүүд траншейнүүдэй нэгэ хэды линиие, танк унагааха нүхэнүүд болон миинэ полинуудые дабан гараад, Гросс-Катцда ● сүмэрэн оробо. Үйлсын байлдаануудые хэжэ ехэнүүд гээлтэдэ ороһон дайсанай гарнизон туримгүйгөөр сухариба. Советскэ частьнууд Данцигска бухтын эрьеһээ 4 километртэ байһан немецүүдэй хамгаалгын газарай шухала узел болохо Гросс-Катцые эзэлэн абаба. Үдэрэй туршада хэдэн мянгаад немецкэ солдат болон офицернүүд 25 танк, 54 ехэ буу, 5 хуягта транспортёр ба нэгэ хуягта поезд үгы хэгдэбэ

Агаарай уларилай муу байбашье һаа манай авиаци дайсанай сэрэгүүдтэ, сэрэгэй объектнүүдтэ болон корабльнуудта бомбардировочно-штурмовой сохилтонуудые хэбэ. Советскэ лётчигууд нэгэ хэды танкнуудые, 120 автомашина үгы хэһэн ба нэгэ катер, 3 баржа шэнгээһэн байна. Гдынь гэдэг портдо һомо хэрэгсэлэй томо склад тэһэлэгдэбэ.

◆ Манай хүндэ бомбардировщигууд мүнөөдэр Бреслау городтохи дайсанай сэрэгэй объектнүүдтэ дахин сохилто хэбэ. Бомбодолго хэһэнэй эсэстэ түймэрнүүд болоо. Тэдэнэй дунда 5 хүсэтэ тэһэрэлтэ гараа.

◆ Балотон нуурһаа зүүн-хойгуурхи райондо болоһон хамгаалгын байлдаануудта советскэ сэрэгшэд дайшалхы эрхим шадабари ба эрэлхэг баатаршалга гаргаба. Ахалагша лейтенант Бочерга гэгшын самоходно ехэ буунуудай батарей 14 немецкэ танкнуудтай байлдаа хэжэ, дайсанай 8 танк галдаһан ба гэмтээһэн байна. Һүниин байлдаанда ротын командир, шархатаһан лейтенант Вахрушин гэгшэдэ бүлэг немецүүд добтолбо. Өөрынгөө командирые абархын түлөө улаанармеец Солодкий гэгшэ шамдан ошобо. Зоримгой боец 3 гитлеровецүүдые буудажа алаад, хоёрыень жалаар хадхаба. Солодкий өөрынгөө лейтенантые медицинскэ пунктда амидыгаар асарба. Гвардиин улаанармеец Иван Скородумов гэгшэ дайсанай атакые сухарюулха зуураа немецкэ танк дээрэ һүрэн гаража, нээлгэтэй нүхээр тэндэ байһан немецкэ танкистнуудые автомадаар буудажа алаад, тус танкые өөрынгөө частьда асарба.

Москва, Кремль.

Верховно Главнокомандалагша Советскэ Союзай Маршал нүхэр СТАЛИНДА

Улаан Армиин героическа амжалтануудаар зоригжоһон, Бурят-Монгол АССР-эй Мухаршэбэрэй аймагай Шаралдайн сельсоведэй Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд болбол фашистска Германиин зэбсэттэ хүсэнүүдые бута сохин һалгааха часые ойртуулхые хүсэжэ, Бурят-Монголой ажалшадые Танай амаршалалгада харюу болгожо, мүн тэрэшэлэн Бурят-Монголые сагаангвардеецүүд ба интервентнүүдһээ сүлөөлһөөр 25 жэл болохо танк унагааха нүхэнүүд болон бэлэдхэжэ, манай агуу ехэ ойе хүндэтэйгөөр угтахые советскэ инаг Эхэ ороной эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байхые хамгаалжа байһан Улаан Армиин зэбсэг бүтээлгэдэ 100.000 түхэриг өөһэдынгөө нөөсэлгэһөө суглуулаад, гүрэнэй Банкда оруулбабди.

Түрэл Иосиф Виссарионович, агуу ехэ советскэ оронойнмнай зол жаргалай түлөө элүүр мэндэ ба олон-олон жэлдэ ажаһууха Танда хүсэнэбди.

Колхознигуудай даалгабаряар:

Бурят-Монгол АССР-эй Мухаршэбэрэй аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой правлениин түрүүлэгшэ Фёдор Митрофанович ПЕТРОВ.

Мухаршэбэр, БМАССР.

Шаралдайн сельсоведэй Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр ПЕТРОВТО

Улаан Армиин зэбсэг бүтээлгэдэ 100.000 түхэриг суглуулһан Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой эрэгтэй эмэгтэй колхознигуудта миниин ахадүүгэй амар мэндэ ба Улаан Армиин баясхалан хүргыт.

И. СТАЛИН.

И. В. Сталин гос[...] Ж. Катрутай уу[...]

Мартын 19-дө СССР-эй [...] Комиссарнарай Сэведэй [...]лэгшэ И. В. Сталин [...] СССР-тэхи Французска [...]ликын Посол господин Ж[...]тай уулзаба.

Уулзалга дээрэ ССС[...] даада Хэрэгүүдэй Арадай [...]сар В. М. Молотов байл[...]

В. М. Молот[...] Чехословакиин Га[...] Хэрэгүүдэй Мин[...] господин Масар[...] гэгшэтэй уулз[...]

Мартын 19-дэ СССР-эй [...]да Хэрэгүүдэй Арадай [...] В. М. Молотов болбол [...]вакиин Гадаада Хэрэгүү[...]нистр господин Я. [...] гэгшэтэй уулзаба.

Уулзалга дээрэ Чехос[...] Посол господин Зд. Ф[...] байлсаба.

СССР-эй Наркоминдел[...]

Мартын 19-дэ СССР-эй [...] Хэрэгүүдэй Арадай [...] В. М. Молотов болбол 19[...] декабриин 17-до байгуу[...]хани барисаанай ба не[...]дэй тухай советско-тур[...] сээнэй болзоройнь [...] дашарамдуулан Советскэ[...]тельствын зүгһөө Турец[...]публикын Правительств[...] жуулан барюулхын түл[...]кэ элшэн сайд Сарпертэ [...]гэ хэбэ.

1925 оной декабриин [...] байгуулагдаһан советскэ[...] договорые Советскэ Пр[...]ство мэдэрэн сэгнэж[...]ветскэ Союз Турци [...] хоорондохи хани [...]нуудые дэмжэхэ хэрэгтэ [...] хоёрдохи дайнай үе[...] гэгы хубилалтануудай [...] байхада тус договорой [...] далда таарахагүй ба [...] һайжаруулгада орохоор [...]ниинь мэдүүлхэ хэрэг[...] тоолоно гэжэ тус мэдү[...] тэмдэглэгдэнэ.

Хэлэгдэһэн дээрэһээ [...] Правительство болбол 19[...] ноябриин 7-ой протокол[...]муултэй зохилдуулан д[...]лэгдэһэн договорһоо терэз[...]сэхэ гуримуудые хараал[...] хабсаралтануудтайнь ар[...]ран тухайгаа Турецкэ Р[...]кын Правительстводо мэ[...]

В. М. Молотовой м[...] Турецкэ Правительстводо[...]ры дамжуулан барюулха[...] турецкэ элшэн сайд [...] Сарпер хаpюусаба.

--о--

ХРОНИКО

СССР-эй Верховно [...] Президиум болбол нүхэр [...] Валериан Александрович[...] словацка Республикада [...] СССР-эй Онсо ба Бүрин [...] Элшэн Сайд болгэн том[...]

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Олон хүүгэдтэй эхэнүүдые „Эхын Алдар" гэжэ орден ба „Эхын медаль" гэжэ медальнуудаар шагнаха тухай

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-ай Указай үндэһөөр СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй умэнэһөө шагнаха гэбэл:

ЮҺЭН ХҮҮГЭДЫЕ ТҮРЭҺЭН БА ХҮМҮҮЖҮҮЛҺЭН ЭХЭНҮҮДЫЕ „ЭХЫН АЛДАР" ГЭЖЭ НЭГЭДЭХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. ВЛАСОВА Анна Лаврентьевнае—Курумканай аймагай Гарганай сомоной Тунгэн тэсхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
2. ВИШНЯКОВА Екатерина Демидовнае—Тарбагатайн аймагай Десятниковско сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
3. КРЫЛОВА Агафья Степановнае—Курумканай аймагай Гарганай сомоной «Октябрь» колхозой колхозница.
4. НОВОЛОДСКАЯ Екатерина Егоровнае—Курумканай аймагай Гарганай сомоной «Октябрь» колхозой колхозница.
5. ОРБОДИЕВА Цыцик Нохошиевнае—Курумканай аймагай Мүргэнэй сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
6. ТРИФОНОВА Евдокия Перфильевнае—Тарбагатайн аймагай Надеянскэ сельсоведэй «Искра» колхозой колхозница.

НАЙМАН ХҮҮГЭДЫЕ ТҮРЭҺЭН БА ХҮМҮҮЖҮҮЛҺЭН ЭХЭНҮҮДЫЕ «ЭХЫН АЛДАР» ГЭЖЭ 2-ДОХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. ДОРЖИЕВА Софья Будаевнае—Курумканай аймагай Гарганай сомоной Тунгэнэй гүйсэд бэшэ дунда һургуулиин багша.
2. КАРТАШЕВА Ефросинья Пилаевнае—Улан-Удэ городой Железнодорожно районой гэрэй эзэн эхэнэр.
3. ЛЮБОВНИКОВА Татьяна Ивановнае—Курумканай аймагай Гарганай сомоной «Октябрь» колхозой колхозница.
4. МУНХУЕВА Цыбжит Бадмаевнае—Курумканай аймагай Гарганай сомоной «Октябрь» колхозой колхозница.
5. МАКАРОВА Агафья Егоровнае—Курумканай аймагай Гарганай сомоной «Октябрь» колхозой колхозница.
6. ПЕТЕЛИНА Ефимья Моисеевнае—Курумканай аймагай Гарганай сомоной «Октябрь» колхозой колхозница.
7. ПАВЛОВА Евдокия Пигасьевнае—Тарбагатайн аймагай Надеянскэ сельсоведэй «Искра» колхозой колхозница.
8. СЕЛИФОНКИНА Ольга Михайловнае—Тарбагатайн аймагай Десятниковско сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
9. Третьякова Агрепина Федоровнае—Улан-Удэ городой Железнодорожно районой гэрэй эзэн эхэнэр.
10. ХАМАГАНОВА Ирина Ивановнае—Курумканай аймагай Гарганай сомоной Тунгэн тэсхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
11. ЦЫРЕНОВА Ханда Дампиловнае—Курумканай аймагай Харамодоной сомоной Калининай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
12. ШАНЮШКИНА Буни Хоргоевнае—Курумканай аймагай Мүргэнэй сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

ДОЛООН ХҮҮГЭДЫЕ ТҮРЭҺЭН БА ХҮМҮҮЖҮҮЛҺЭН ЭХЭНҮҮДЫЕ «ЭХЫН АЛДАР» ГЭЖЭ 3-ДАХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. ВЫБОРОВА Мария Ивановнае—Улан-Удэ городой Железнодорожно районой гэрэй эзэн эхэнэр.
2. ДАРАХАНОВА Чимит Нохошкиевнае—Курумканай аймагай Мүргэнэй сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
3. ЗАРУБИНА Елизавета Ивановнае—Курумканай аймагай Гарганай сомоной Могойто тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
4. ЗАЙЦЕВА Ульяна Харитоновнае—Тарбагатайн аймагай Надеянскэ сельсоведэй «Искра» колхозой колхозница.
5. КОЛМАКОВА Устинья Ивановнае—Курумканай аймагай Харамодоной сомоной «Волна» колхозой колхозница.
6. ЛАЧУГИНА Елизавета Семеновнае—Улан-Удэ городой Пригородно районой гэрэй эзэн эхэнэр.
7. МИХАЙЛОВА Марфа Павловнае—Хэжэнгын аймагай Дээдэ-Худанай сомсоведэй «Ударник» колхозой колхозница.
8. МОЛЧАНОВА Парасковья Никифоровнае—Курумканай аймагай Гарганай сомоной «Октябрь» колхозой колхозница.
9. ПАЙМУШИНА Анна Даниловнае—Курумканай аймагай Гарганай сомоной Баргажанай МТС-эй бухгалтер.
10. ОРЛОВА Евдокия Ализаровнае—Улан-Удэ городой Пригородно районой тарна базын эхэнэр худэлмэришэн.
11. ПАВЛОВА Вера Васильевнае—Хэжэнгын аймагай Дээдэ-Худанай сомсоведэй «Ударник» колхозой колхозница.
12. СТЕПАНОВА Нина Семеновнае—Курумканай аймагай Харамодоной сомсоведэй сельпогой худэлмэришэн эхэнэр.
13. СЛУГИНА Наталья Михайловнае—Улан-Удэ городой Городской районой Байкало-Селенгинскэ пароходствын техучасткын бакенщик.
14. СТЕПАНОВА Надежда Васильевнае—Курумканай аймагай Гарганай сомоной Шургур тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
15. ТЮМЕНЦЕВА Антонина Антоновнае—Улан-Удэ городой Железнодорожно районой столовонуудай трестын туһалбариин ажахын повар.
16. УРБАЗАЕВА Сымбыт Хасеевнае—Курумканай аймагай Гарганай сомоной Могойто тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
17. ЦЫБИКОВА Сэбэл Топтоновнае—Курумканай аймагай Мүргэнэй сомоной «Зориг» колхозой колхозница.

ЗУРГААН ХҮҮГЭДЫЕ ТҮРЭҺЭН БА ХҮМҮҮЖҮҮЛҺЭН ЭХЭНҮҮДЫЕ «ЭХЫН МЕДАЛЬ» ГЭЖЭ 1-ДЭХИ ЗЭРГЫН МЕДАЛЯАР

1. АРИГУНОВА Чимит Запдановнае—Курумканай аймагай Харамодоной сомсоведэй Свердловой нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
2. АНЦУПОВА Анна Фёдоровнае—Улан-Удэ городой станциин депогой худэлмэришэн эхэнэр.
3. БАРЦЕВА Агафья Матвеевнае—Улан-Удэ городой Железнодорожно районой гэрэй эзэн эхэнэр.
4. БОЛДАКОВА Цыцик Николаевнае—Курумканай аймагай Мүргэнэй сомоной Курумкан тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
5. ГАТАПОВА Дулма Радаевнае—Курумканай аймагай Гарганай сомоной «Ленинская искра» колхозой колхозница.
6. ДОРЖИЕВА Ханда Будаевнае—Курумканай аймагай Харамодоной сельсоведэй Калининай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
7. ЖУРАВЛЕВА Анисья Ивановнае—Улан-Удэ городой Железнодорожно районой НКО-гэй 197-дохи складай шубуушан эхэнэр.
8. КОЛМАКОВА Анна Андрияновнае—Курумканай аймагай Харамодоной сельсоведэй «Волна» колхозой колхозница.
9. КОЛМАКОВА Ульяна Григорьевнае—Курумканай аймагай Харамодоной сомсоведэй «Волна» колхозой колхозница.
10. КОРГАПОЛОВА Таисия Антоновнае—Улан-Удэ городой столовонуудай трестын туһалбариин ажахын худэлмэришэн эхэнэр.
11. КРАСИКОВА Евдокия Фёдоровнае—Улан-Удэ городой Железнодорожно районой НКО-гэй 197-дохи складай худэлмэришэн эхэнэр.
12. МАЛЫГИНА Екатерина Иннокентьевнае—Курумканай аймагай Харамодоной сомсоведэй Аргадинскэ эхин һургуулиин худэлмэришэн эхэнэр.
13. ЦЕРЕЛЬЗОН Мария Яковлевнае—Улан-Удэ городой Городской районой Буркоопсоюзай базын худэлмэришэн эхэнэр.
14. ПЕРЕВАЛОВА Мария Александровнае—Улан-Удэ городой Пригородно районой гэрэй эзэн эхэнэр.
15. ПЕТРОВА Пелагей Григорьевнае—Улан-Удэ городой Городской районой театральна-музыкальна училищын багша.
16. РЫЖАКОВА Матрёна Алексеевнае—Улан-Удэ городой Городской районой Буркоопсоюзай базын худэлмэришэн эхэнэр.
17. РАДНАЕВА Намсалма Эрдынеевнае—Курумканай аймагай Мүргэнэй сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
18. ФИЛИНОВА Евдокия Терентьевнае—Хэжэнгын аймагай Дээдэ-Худанай сомсоведэй «Ударник» колхозой колхозница.
19. ШАРАФУТДИНОВА Пагар—Хэжэнгын аймагай Доодо-Худанай сомсоведэй Молотовой нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
20. ЭЛБЕНОВА Дулма Ухиновнае—Курумканай аймагай Харамодоной сомсоведэй Свердловой нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

ТАБАН ХҮҮГЭДЫЕ ТҮРЭҺЭН БА ХҮМҮҮЖҮҮЛҺЭН ЭХЭНҮҮДЫЕ «ЭХЫН МЕДАЛЬ» ГЭЖЭ 2-ДОХИ ЗЭРГЫН МЕДАЛЯАР

1. АНТОНОВА Марфа Михайловнае—Улан-Удэ городой Железнодорожно районой гэрэй эзэн эхэнэр.
2. АНДРЕЕВСКАЯ Федосья Никитьевнае—Хэжэнгын аймагай Дээдэ-Худанай сомсоведэй «Ударник» колхозой колхозница.
3. БОРСОЕВА Бундари Батуровнае—Курумканай аймагай Харамодоной сомсоведэй Свердловой нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха).

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Саянтын МТС-эй № 8 тракторна бригадын бригадир нүхэр П. Бимбаев заһабарилагдаһан тракторайнгаа шанарые шалгажа байна.

А. ПОПОВОЙ фото.

Залуу тракторист жэшээ харуулна

Ешигма Лыгтыпова 1942 ондо 17 наһатай байхадаа трактористын курсэ дүүргэжэ оньһото мэргэжэл олоод Эгэтын машинно-тракторна станцида ерэжэ хүдэлмэрилһэн юм. Тэрэнһээ хойшо полевой хүдэлмэринүүдэй халуун үдэрнүүдтэ саг үргэлжэ һайнаар ажаллажа МТС-тээ магтагдадаг болонхой.

Нёдондо Ульдэргын сомоной Кировой нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ унаһан малгайгаа абангүйгөөр хүдэлмэрилжэ, жэлэйнгээ түсэб 150 процент һайн шанартайгаар дүүргэжэ гараа. Мүн тракторист болоһоноо хойшо энэ нүхэр тарилгада элибхитэйгээр хабаадалсаһан. Тэрэшэлэн 1944—45 онуудай намар-үбэлэй заһабарилгада жэшээтэ һайнаар хабаадалсажа байна. Мүнөө өөрынгөө трактор үни хада заһабарилжа түрэнэй комиссида һайн сэгнэлтэтэйгээр хай.

Ц. БИМБАЕВА.

Шэнэ түлиидүдынь хоролтогүй

Молотовой нэрэмжэтэ колхозой (Доодо-Худан) нүхэр Бальжирова хүтэлбэрилэгшэтэй хонинной-товарна фермын бригада түл абалга хоролтогүйгөөр үнгэргэжэ байна. Шэнэ гараһан 327 хурьгадһаань нэгэшье толгой хоролтодо ороогүй. Түрүү хонишон Хишиктуева 100 эхэ хониноо 103 хурьга абаад гарза гаргуйгөөр тэжээжэ байна. Тэрэшэлэн нүхэр Будаева 100 хони түрүүлээд бүхы хурьгадаа бүрин бүтэнөөр үсхэбэрилжэ байха юм.

Энэ бригадын членүүд түл абалга пимээр үнгэргэхэтэеэ хамта бүхы хониндоо дунда, дундаһаа дээшэ шадалтай болгонхой. Үбэлэй алуулга һайнаар эмхидхэжэ үбһэ тэжээл арбилаа.

Гадна, эдэ хонишод сабшалангай газар үтэгжүүлхэ агротехническэ хэмжээ-ябуулганууды үнгэргэхэ түсэбүүдээ амжалтатайгаар дүүргэһэн байна. Даажа абаһан газар дээрээ наг шэбхэ, мүльһэ һайн шанартайгаар тарааба.

Тэрэшэлэн һүнэй-товарна фермын «Шанаа» гэжэ нютагтахи гүүртын һаалишад үнеэдэй түрэлгые һайн бэлэдхэлтэйгээр угтаа. Энэ гүүртын үнеэд жэгдээн түрэжэ эхилбэ. Үбэлэй һаранууд соо эндэхи һаалишад 100 центнер үбһэ, 50 центнер шамэтэ тэжээл арбилһан байна.

Үбэлжэлгэ болон түл абалгые жэшээтээр үнгэргэхын түлөө тус колхозой бүхы малшад социалистическэ мурысөөндэ оролсонхой. Түл абалгын түрүүшын һаранууд мурысөөнэй дүнгөөр дээрэ дурсагдаһан бригада, гүүртнүүд түрүү һууринуудые эзэлһэн байна.

К. ГРЕШИЛОВА.

Хэжэнгэ.

Сэрэгэй албахаагшадай бүлэнэртэ туһална

Дайн сэрэгэй үедэ сэрэгэй албахаагшадай бүлэнэртэ ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай инвалидуудта туһаламжа үзүүлхэ гээшэмнай Улаан Армидаа анхарал табилгаһаа тон хахадынь бэлоно гэжэ һайнаар ойлгоһон Хэжэнгын аймагай «Ленинэй зам» колхозой правлени ба харалсан туһалалсаха касса хадаа сэрэгэй албахаагшадай бүлэнэрые ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай инвалидуудые халуун анхаралаараа хүрээлнэ.

1944 оной туршада тус колхозой правлени сэрэгэй албахаагшадай бүлэнэрэй 6 гэр заһабарилһан ба 4 шэнэ гэр бариһан, 248 тэргэ түлишэ газаанһаа буулгаһан, 340 центнер үбһэ үмсын малда асаруулһан байна. Мүн байна эдеэ хоолоор ба хубсаһаар туһалһан байна. Тэдэнэртэ 210 пууд талха ба мяха, хонинной арһа, 176 метр бүд үгтэһэн байна.

Г. БАНЗАРОВА.

Баян ургасын түлөө барандаа тэмсэе!

Үндэр баян ургаса хуряаха түсэб тухай

Шэн зоригто Улаан Армиин байлдаанай сэрэгүүдэй айхабтар ехэ амжалтата добтолгонуудаа үргэлжэлүүлэн немецко-фашистска золигуудые үүр дээрэнь үгы хэжэ байгаа үедэ үргэн ниитэ колхозно таряашад үндэр ургаса хуряаха шиидхэхы бэлэдхэл хэжэ байна. «1945 оной хүдөө-ажалые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб тухай» СССР-эй Арадай Комиссарнарай Совет болон ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоол соо үндэр ургасын түлөө тэмсэлэй амжалтын саашанхи замууд тодо hонорөөр заагдаба.

Бурят-Монгол тухай үнэр бүринни оролдолго гаргажа байhан советскэ правительствэ республикын колхозуудай ажал хүдэлмэриие хүгжөөхэ шухала кэмжээнүүдые хараалhан 1944 оной августын 7-ой түүхэтэ тогтоол соогоо ороohото культуранууд болон тэжээлэй ургаса дээшэлүүлхэ, ургаахэ аргаболомжо олгоhон байна. Ороohото культурануудые тарихада бага туhатай тарилгын газарнуудые тэжээлэй культурануудай ургасада таhалhан ябадал олуу малда бата бэхи тэжээл бэлэдхэхэ арга олгохоhоо гадна, ороohото культурануудые богонихон болзор соо эрхим шанартайгаар тарижа үндэр ургаса түйлаха зам нээнэ. Хүдөө-ажалай хүдэлмэриин энэ жэлэй түсэб соо пар бэлэдхэл 1944 оной-хиhоо нилээдгүй ехэдхэгдэхээр хараалагдаа. Республикын правительство 1945 оной хүдөө-ажалай хүдэлмэриин түсэб зохёожо аймаг бүхэндэ тарааба. Энэ түсэб тэрэ дары колхозуудта хүргэгдэжэ, культурануудые зүбөөр тариха ябадалай хүтэлбэри болохо зэргэтэй. Урда жэлнүүдтэ үндэр ургаса хуряаха үндэhэ hуури зааhан гүрэнэй түсэбүүдые нютагууд дээрэ хазагайруулха ябадал тохёолдодог байгаа. Хэжэнгын аймагай колхозууд жэлhээ жэлдэ пар бэлэдхэнгүй газарайнгаа хүрьhэ буртаг үбhэндэ даруулжа, ургасаяа доошолуулдаг байха юм. Мүн иимэ баримтанууд бусадшье аймагуудаар үзэгдэдэг.

Колхозуудта гүрэнэй түсэб хүргэхэдөө колхоз бүхэнэй тарилгын hайн газар, газарайнь хүрьhэ сагай уларил, ажалайнь хүсэ болон севооборот ямараар эмхидхэhыень харалсаха шухала. Колхозуудай хүдөө-ажалай хүдэлмэриин түсэбтэ гүрэнэй урдахи уялгата түлбэринүүдые тоосохо, ниитын фондонуудые байгуулха болон колхознигуудай ажалта үдэрэйнь түлөөhэнүүдые хараалалсаха ябадал зайлашагүй. Тиимэ болхолоороо колхозуудта тарилгын түсэб хүргэхэдөө имагтал аймагай гүрэнэй түсэбүүдтэй зохилдуулха бэшэ, харин дээрэ дурсагдагша эрилтэнүүдые хараадаа абаха хэрэгтэй.

Эгээлэй севооборот эмхидхэхэ тушаа

Колхозуудта түсэб хүргэхэдөө ороohото болон полиие буртаг үбhэтэй болгодог бусад культурануудые хоёр жэлhээ сааша удаалуулан нэгэ газарта тарижа ябашье болохогүй байhые хараадаа абаха шухала.

Севооборот эрхилдэггүй колхозууд hуурин газарнуудhаа холо бэшэ бууса шадарай эгээлэй севооборот эмхидхэхэ зэргэтэй. Тиихэдээ нэгэ полидоо-пропашной культурануудые (хартаабха, махорко, сахарна свёкло), хоёрдохи полидоо—улаhан болон ороohото культура, гурбадахи полидоо—гансал ороohото культура тариха байна. Тэрэшэлэн фермэ шадарай участогта адли хэмжүүртэй политой севооборот эмхидхэхэ хэрэгтэй. Энэ севооборотой нэгэ полидоо — корнеплод, нүгөө хоёр полидонь тэжээлэй ороohото культуранууд таригдаха байна. Үлэгшэ hайн шанартай газар дээрэ эндоо культурануудые тариха хоёр адлихан хэмжээнүүдтэй талмайнуудые таhалан, мүн баhа пар хахалха талмай хэмжэжэ гаргаха ёhотой. Буртаг үбhэндэ илангаяа ехээр даруулhан, хүсөө буурhан газарые парта үлөөгөөд, сэбэр hайн полидонь тарилга хэхэ хэрэгтэй. Үhалагдадаг газарта үhалагдадаггүй талмайhаа амяарайнь баhал иимэ севооборот эмхидхэгдэхэ зэргэтэй.

Намарай тарилгада шииг нойто байлгахада таарамжатай газар таhалжа, гурбан политой севооборот амяарайнь эмхидхэхэ хэрэгтэй. Тэрэнэй нэгэ полиие—пар, нүгөөдэ полиие—намарай тарилга, гурбадахиинь—шэниисэ гү, али овёс эзэлхэ байна.

Дурсагдагша зууршалганууд гансал севооборот байгуулжа эхилээдүй байхада хэрэглэгдэхэ ёhотой. Севооборот байгуулhан дары тусгаар түсэб зохёожо шэнэ севооборотой ёhоор тарилга хэгдэхэ юм.

Тракторна хүдэлмэринүүд тухай

1945 ондо баталагдаhан тракторна хүдэлмэринүүдэй түсэб нёдондонойхиhоо ондоохоноор табигдаhан байна. Мүнөө жэлдэ таряа сохилго оруулангүй түсэблэhэн хүдэлмэри нёдондонойхиhоо hураггүй ехэ байха юм. Мүн хабарай полевой хүдэлмэри болон карбюраторна тракторнуудаар хэхэ ажал ехэ болгогдоо. Гадна, БМАССР-эй Газартаряалангай Наркомой приказаар үбhэ сабшаха, силос дараха, hубаг канавануудые малтаха, сабшалангай газар бог бургаhануудhаа сүлөөлхэ хүдэлмэринүүдые механизацилха талаар ехэхэн анхарал табигдаха байна. Эдэ бүхы хүдэлмэринүүдые шиидхэхэ хэрэгтэ машинно-тракторна станцинуудай директорнууд болон механигууд эршэмтэйгээр оролсохо зэргэтэй.

Машина зэмсэгүүдээр хэжэ гараха олон янзын түсэбүүдые дүүргэхэ эрилтэнүүдые харюулхаhаа гадна, илангаяа хабарай үедэ агрегадуудай хүдэлмэридэ тусгаар анхарха шухала. Агрегадуудай хүдэлмэри зүбөөр эмхидхэгдөөд байгаа hаа тракторна паркын үйлэдбэриин бүтээсэ дээшэлүүлжэ, хабарай полевой хүдэлмэри hайн шанартайгаар түргэн дүүргэхэ ябадал хангагдаха байна.

Тэрэшэлэн агрегадуудта борнойлхо хүдэлмэри эмхидхэхэ тушаа тусгаар тогтомоор байха юм. Нёдондо зарим аймагуудаар (Кабанскын ба бусад) агрегадуудай хүдэлмэриин удаа колхозууд дахин газараа борнойлонгүй тэрэ дары шанар муутайгаар тариhан байха юм. Агрегадуудта борнойлхо ябадал зайлашагүй. Энэ хадаа газарай хүрьhэндэ шииг нойтые хатаангүй байлгаха шухала хэмжээн мүн. Тиихэдэ буртаг үбhэндэ дарагдаhан полиие агрегадаар борнойлхо ябадалые хориможэлhон агрономуудай республиканска конференциин тогтоолые бэелүүлхэ ябадал зайлашагүй. Тиимэ полиие агрегадаар нэгэ удаа борнойлходо буртаг үбhэнэй үндэhэниинь hамнагдажа гарадаггүй, харин тэндээл онгилогдожо шииг татасань ехэдээд бури түргэн ургадаг болохо юм.

МТС, колхоз хоорондын тракторна хүдэлмэриин түсэбэй договор саг соогоо баталагдажа, МТС-эй хүдэлмэришэдэй ямар колхоздо, ямар газар элдүүрилхэ тухайгаа эртэнhээ хойшо hайса мэдэхэ ябадал хангаха шухала.

Культура бүхэниие газарай хүрьhэндэ тааруулжа тариха

Колхозуудта культура бүхэнэй тарилгын түсэб хүргэхэдөө тэрэнэй ургаха бүхы аргануудые наринаар сахиха шухала.

Шэниисэ эгээл үнэтэй культура мүн. Тэрэниие тон hайн хүрьhэтэй газарта тариха хэрэгтэй. Шэниисые хүлдэхөөр бэшэ пар дээрэ, пропашной культурын hүүлдэ, намарай парта, олон жэлэй ногоо ургуулhан хүрьhэндэ тариха ёhотой. Тэрэнhээ гадна намарай хара таряанай hүүлдэ энэ культура hайнаар ургадаг байна.

Хара таряае мүн лэ шэниисэ шэнгеэр таридаг юм. Хара таряан шэниисэдэ орходоо ган гасууе тэсэмгэй, газарай хүрьhэ нагасаар бага байдаг.

Просо элүүр газарта, тэрэшэлэн олон жэлэй ногооной хүрьhэндэ, буртаг үбhэгүй намарай сэбэр парта тарихада таарамжатай байна. Просо дулаанда дуратай, ган гасууе дабастай культура болоно. Орюhото бусад культурануудые үлэгшэ hайн газарта тариха хэрэгтэй. Тиихэдээ горох гээшэ шииггэ дуратай культура туладань шииггэй дулаан газарта тариха хэрэгтэй.

Улаhан гээшэ колхозуудые аргамжаар хангахаhаа гадна ургасын тоhо үгэнэ. Энэниие пропашной культурануудай hүүлээр тариха хэрэгтэй.

Сахарна свёкло заводской предприятинуудта дүтэрхы колхозуудаар үhалагдадаг газарта тариха ёhотой. Гүрэндэ тушааха пунктнуудта ойро шадар ажаhуудаг колхозуудаар махорко ехээр таригдаха зэргэтэй. Рыжик газарай үрhэ буртаг үбhэндэ ехээр даруулдаг туладань эгээл муу газарта тариха ёhотой. Энэ культура свёкло болон махорко үйлэдбэрилдэггүй колхозуудта тарюулжа, тэдэнэрые тоhото культурануудые үйлэдбэрилхэ мэргэжэлтэй болгохо шухала.

Колхоз бүхэн **хартаабхын** тарилга ороohото культуранууд шэнги гүрэндэ тушааха, ниитын фонд байгуулха, колхозниигуудай ажалта үдэртэ хубааха ургаса хангахаар түсэблэхэ байна. Овощьной бүхы культуранууд үhалагдадаг газарта тарихдаха ёhотой. Овощьной культурануудай түсэб колхозуудта хүргэхэдөө хартаабха гээшэ элиhэтэй, илангаяа үhалагдадаг газарта hайнаар ургадагынь хараадаа абалсаха шухала.

Тэжээлэй корнеплод болон олон жэлэй ногоо тариха түсэб колхозуудта хүргэхэ ябадал зайлашагүй. Олон жэлэй ногоо колхоз бүхэн, илангаяа зүб севооборот эмхидхэhэн колхоз заатагүй тариха ёhотой. Энэ ургасые сэбэршэг газарта, тиихэдээ хүрэнгын ногоо парта тариха зайлашагүй.

Зелёнкын овес бүхы культурануудhаа үлүү гарhан газарта рыжиггэй хамта тарихада болохо. Гречи хэхэлэе зүгы үсхэбэрилдэг колхозуудта hаань зүгын үүртэ дүтэ тарибал hайн.

Колхозуудай ажалай эмхидхэл тушаа

Хабарай полевой хүдэлмэриие хаhа болзор соонь эрхим шанартайгаар дүүргэхын түлөө колхозниигуудай ажал зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэй. Тиихэдээ звено болон таhаржа хүдэлмэрилхэ ябадал үргэнөөр дэлгэрүүлхэ шухала. Заиграйн аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой солото ефремовец Серпион Кириллович Киселёвой хүтэлбэрилдэг звено үндэр ургаса хуряажа жэлhээ жэлдэ суурхана. Тиигэжэ энэ звеногой члэнүүд звено боложо хүдэлмэрилхэ ябадалай үндэр ургаса хуряахада ургаахэ удхатай байhые бодотоор гэршэлээ.

Ажал хүдэлмэреэ звеногоор бүтээhэн колхозниигууд тарилгада машина зэмсэг, мори унаа, хомут тоног, хүрэнгэ болон бусад хэрэгсэлнүүдые хаhа болзор соонь бэлэдхэхэ ябадал хангадаг. Звеногоор хүдэлмэрилхэ ябадал колхозуудай хабарай тарилга болон хүдөө-ажалай бусад хүдэлмэринүүдые агротехническэ эгээл hайн болзор соо дүүргэжэ, ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Совет болон ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй «1945 оной хүдөө-ажалай хүдэлмэриин түсэб тухай» тогтоол бодотоор бэелүүлхэ хэрэг гүйсэд хангажа үгэхэ байна.

А. ВАХРУКОВ,
БМАССР-эй Наркомземэй түсэблэхэ таhагай начальник

Польша ба Чехословак[illegible] хоорондоо дипломати[illegible] ка түлөөлэгшэнэры[illegible] андалдалга

СССР-тэхи Польско Респ[illegible] кын посольство хуулита [illegible] иимэ мэдээсэл тунхаглаба.

«Чехословацка правител[illegible] болбол Польско Саг Зуурын [illegible] вительствын дэргэдэ Варш[illegible] hууха онсо ба бүрин э[illegible] элшэн сайдай тушаалда госп[illegible] Иосиф ГЕЙРЕТ гэгшые том[illegible] Польско Саг Зуурын прави[illegible] ство хадаа Чехословацка п[illegible] тельствын дэргэдэхи онсо ба[illegible] рин эрхэтэ элшэн сайдай туш[illegible] да господин Стефан ВЕРБ[illegible] СКИЙ гэгшые томилбо. (Т[illegible]

--о--

ХИЛЫН СААНА

ГОСПОЖА ЧЕРЧИЛЛИИН СС[illegible] ЕРЭХЭ ТУШАА

ЛОНДОН, мартын 20. (Т[illegible] «Россидо туhаламжын фо[illegible] үүсхэгшэ премьер-Мини[illegible] hамган госпожа Черчилль ([illegible] скэ Правительствын ба [illegible] Крестын болон Улаан пол[illegible] цын уряалаар ойрын саг[illegible] ветскэ Союзда ерэхэ байна[illegible] (ТА[illegible]

ВЕНГРИДЭ ГАЗАРАЙ РЕФО[illegible] ТУХАЙ ШЭНЭ ХУУЛИ АБ[illegible]

ДЕБРЕЦЕН, мартын [illegible] (ТАСС). Мартын 17-до Ве[illegible] Саг Зуурын Национальна [illegible] гельство болбол баярай [illegible] байдалда газарай реформо [illegible] шэнэ хуули баталан абаба[illegible] асуудалые зүбшэн хэлсэ[illegible] нистрнүүдэй сэведэй засе[illegible] нээхэдээ премьер-министр [illegible] лош Бела болбол оронойнгоо [illegible] байдалда энэ гайхамшагта [illegible] тиин түүхэ тушаа зогсон [illegible] Энэнэй hүүлээр бэеэ д[illegible] венгерскэ национальна фр[illegible] составта орохон бүхы пол[illegible] скэ партинуудаар hайшаа[illegible] ба министрнүүдэй совеэдэ[illegible] хёогдоhон указай проект [illegible] газартаряалангай министр[illegible] Имре гэгшэ элидхэл хэбэ[illegible] указай ёhоор, газар ехээр [illegible] ябадал усадхагдажа, газар[illegible] тай ба газаргүй таряашадта[illegible] газарнууд үгтэхэ юм.

ЮГОСЛАВИДА АРАДАЙ-СҮЛӨӨЛЭЛТЫН КОМИТЕ[illegible] hУНГАЛТАДА БЭЛЭДХЭН[illegible]

БЕЛГРАД, мартын 20. (Т[illegible] Югославска радиогой да[illegible] хань хадаа Югославида [illegible] сүлөөлэлтын комитедүүдтэ [illegible] галта бөлэдхэгдэжэ байна. [illegible] гуулиин урда тээхи сугла[illegible] дээрэ эндэхи арад зон э[illegible] төйгээр хабаадалсажа, урда[illegible] дай-сүлөөлэлтын тэмсэлдэ [illegible] гөө үнэн байhаниие хар[illegible] нюурнууд hунгагдаа бэлэ[illegible] хүсөнэд. hунгуулиин урда [illegible] суглаануудай бэлоhон го[illegible] даар плаката болон уряа[illegible] гаргагдажа, арад зониие [illegible] hунгуулида эдибхитэйгээ[illegible] баадалсахые уряална.

Харюусалгата редантор Ц. Г. ГАЛСАН[illegible]

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ. ул. Ленина, 35. ТЕЛЕФОНЫ: ответ. редактора—23. АТС—180; зам. ответ. редактора—7-89; ответ. секретаря—3-23. отделов партийной жизни и промышленности—7-89; сельского хозяйства—6-03, писем переводов—6-03 (2 зв:); об'явлений—2-62 (2 зв.).

Н—00316. Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР. Тираж 5500.